IR-RABA’ HADD MATUL IS-SENA (2018) ALLA J{OMM KUNTATT MAGHNA

Contributed by Frans Galea
Friday, 26 January 2018

Din
hija il- Liturgija tar-Raba' Hadd matul is-Sena (2018) bi hsibijiet min Joe Rapa.

A'na
g'andna l-ideja |baljata li kollox beda mal-bniedem ‘modern’; li qabel i|-|mien
tag'na kien hemm biss |minijiet mudlama; li l-bniedem ‘modern’ huwa xemx ta’
g'erf li vvinta kollox u dawk li !ew qabel kienu antikwati, injoranti u
lura. Il-verità hi li huwa minnu li
fi|-|minijiet moderni l-bniedem g'amel avanzi kbar fix-xjenzi, fit-teknolo!ija,
fil-medi ina... u ng'iduha kif inhi, fl-armamenti tal-gwerra li kapa i
jisparixxu lid-dinja mill-univers! Imma
l-bniedem tal-lum sab 'afna affarijiet lesti biex fuqhom jibni. Mhux hu kien li vvinta r-rota, biex ng'idu
hekk.

Pere|empju,
fil-lingwa!! polemiku| li jintu|a f’dibatti i dwar su!!etti ja'arqu f’pajji|na,
u anke barra, min ma jaqbilx mal-kultura dominanti li hi moda b'alissa, u g'ada
edi quddiem xi moda o'ra, jg'ajruk “tal-medjuevu”. Smajt wie'ed, li mhux iblah, jg'id li jekk
jg'ajruh “tal-medjuevu” i'ossu kburi g'ax il-medjuevu kien |mien fertili mmens
g'all-bniedem li fih twieldu l-universitajiet il-kbar tal-Ewropa u l-kontinent
tag'na ra trasformazzjoni s'i'a f’'afna oqsma.
Il-bliet il-kbar li g'andna llum, sabu spirtu u 'e!!a ta’ espansjoni
f’dawk i|-|minijiet, biex ma ng'idu xejn g'all-meravilji tal-arkitettura li
welldet katidrali u abbaziji majestu|i kullimkien. Kien |mien li l-Knisja tat g'ad-dawl qaddisin
kbar u g'orrief b'al San Tumas ta’ Aquino, San Fran!isk, San Duminku u o'rajn.

Dan
qed ng'idu g'ax il-bniedem minn dejjem kien 'lejqa nobbli, ma'buba minn Alla u
mog'ti l-!enju ta’ mo'' li bih Alla riedu ja'kem id-dinja. Kien il-bniedem primittiv li, ming'ajr ma sab
xejn lest minn qabel, ivvinta r-rota, li hi msej'a b'ala wa'da mis-sejbiet
il-kbar tal-bniedem li mbag'ad weldet invenzjonijiet o'ra. Fuq kollox, kif g'idna iktar minn darba
hawnhekk, il-bniedem minn dejjem 'ares ’il fuq lejn l-univers imtektek bi
kwiekeb u pjaneti u kien intelli!enti bi||ejjed li beda jistaqsi mistoqsijiet
profondi dwar Alla u beda jfittxu.

o
fih il-bniedem 'ass istint, imbuttatura biex jersaq lejn min 'alqu, imma Hu
dwar Dan ix-Xi &add ma kien jaf xejn.
Kien Alla nnifsu li beda juri ru'u ftit ftit, spe jalment lil wie'ed
mill-!nus, il-poplu ta’ I|rael.
Hawnhekk, hu ar, li l-inizjattiva kellha ti!i minn Alla u mhux
mill-bniedem. Huwa beda jibg'at
messa!!iera, bnedmin b'alna, imma li imlihom bl-Ispirtu tieg'u, biex dawn
jg'arrfu lill-bqija tal-poplu l-verità dwar Dak li hu l-g'ajn, il-bidu ta’
kollox. Mill-banda l-o'ra, I|rael kellu
l-missjoni li dan l-g'arfien ixerrdu mal-!nus kollha, kif fil-fatt sar
bil-Mi!ja ta’ Alla nnifsu fil-!isem ta’ esù ta’ Nazaret.

Il-Mulej
bag'at il-patrijarki, il-profeti u 'afna nies, u nisa, !usti li dawlu
lill-poplu bil-messa!! li r ivew ming'andu.
Fl-a''ar, fil-milja ta|-|mien, !ie l-Messa!! innifsu!   ie Alla jg'ammar fostna, mhux biss biex
jg'allimna, imma l-aktar biex iwettaq fidwa g'all-bniedem mill-jasar terribli
li ja'kimlu lil mo''u u lil qalbu. Meta
Alla nnifsu g'ex il-Misteru tal-G'id f’ esù Kristu, Huwa nnifsu sar tpattija
g'all-qag'da ta’ mewt li fiha sab ru'u kull bniedem. Il-mewt li hija l-frosta ta’ dan il-jasar,
!iet mirbu'a, u l-prova li hi mirbu'a hija l-fatt li dawk li tassew jemmnu
f’ esù u g'andhom il-milja tal-Ispirtu tieg'u, i'obbu sa'ansitra lill-g'adu. Tnejn huma s-sinjali li jbelhu d-dinja:
l-im'abba u l-g'aqda. Id-dinja tbati
mill-egoi|mu u l-firda u meta tara dawn is-sinjali li Kristjan biss g'andu,
tin!ibed mill-ewwel. Fejn m’hemmx dawn
is-sinjali, m’hemmx tassew Knisja 'ajja.

L-Ewwel
Qari

Fid-Dewteronomju,
Alla jwieg'ed Profeta kbir u misterju| li kellu jidher meta jasal il-waqt. Dan il-Profeta kellu jkun aktar minn profeta
u kellu jkun aqwa minn Mosè, l-aqwa mexxej tal-poplu ta’ Alla. Fl-Evan!elju tieg'u, San wann jg'id xi 'a!a
mportanti 'afna: “Alla ta l-Li!i permezz ta’ Mosè imma l-grazzja u l-verità
se''ew permezz ta’ esù Kristu.” (w. 1,
17). Din is-sentenza turi d-differenza
bejn Kristu u Mosè, il-kobor immens ta’ Kristu x'in tqabblu ma’ dawk li !ew

qablu jew warajH. Mosè huwa l-bniedem
tal-Li!i. Il-Li!i hi mimliha g'erf u
qdusija. Il-Li!i turina x’inhi l-Qdusija
li hi l-&ajja. Barra minn din il-Qdusija
li turina l-Li!i, kollox hu mewt u ta'sir.
I|rael kien, u g'adu, jifta'ar bil-Li!i u g'andu ra!un g'ax il-Li!i li
Alla nnifsu nebba' lil Mosè hi 'u!!ie!a dawl f’dinja mdallma.

Imma
l-Li!i ma ssalvax lill-bniedem! Il-Li!i
hi negattiva g'ax lill-bniedem tg'idlu biss kemm hu midneb u tikkonvin ih li
g'andu b|onn min isalvah bla ma ssalvah hi.
Il-Li!i ma ssalvax lill-bniedem g'ax l-ebda bniedem ma jista’ jobdiha
bil-'ila tieg'u. Quddiem il-Li!i kull
bniedem hu mixli b'ala midneb. San Pawl
jitkellem 'afna dwar dan. Li kieku
l-ubbidjenza tal-bniedem kienet kapa i tag'tih salvazzjoni, allura esù x’!ie
jag'mel hawn? Ma kellniex lil Mosè li
kien bi||ejjed? Imma Mosè ma kienx
bi||ejjed. Mosè ma kienx
is-Salvatur. Li kieku l-bniedem isalva
b’dak li jag'mel hu, ir-rigal kien ikun mist'oqq lilu b'alma l-paga hija
mist'oqqa lill-'addiem. Imma f’dan
ir-ra!unar m’hemmx wisg'a g'all-Grazzja u g'all-Opra mwettqa minn Kristu. L-A'bar ta’ Kristu, l-Evan!elju kien ikun bla
sens. Imma l-Grazzja li reb'ilna Kristu
bil-merti tieg'U tant tisboq il-merti tal-bniedem li hi rigal mog'ti b’xejn
lill-midneb li ma jist'oqqlux, imma li jemmen li fi Kristu hu salv. Hija din il-Grazzja li salvat lill-'alliel
fuq is-salib bla ma kien obda l-Li!i jew g'amel opri li st'aqqewlu din
il-Grazzja.

Imma
quddiem din il-verità li fuqha jitkellem it-Testment il- did, hemm min
jg'idlek: “Mela tajjeb, jien nag'mel li rrid g'ax hekk jew hekk Kristu se jsalvani!” Dan il-kliem tefg'uh f’wi   San Pawl
ukoll! Min jitkellem hekk ma jkunx jaf
x’qieg'ed jg'id u g'adu qatt ma ltaqa ma’ din l-Im'abba gratis li Kristu g'andu
g'alih. G'al bniedem b'al dan id-dnub
g'adu xi 'a!a sabi'a li Alla ma jridux jag'milha. G'adu ma ndunax li d-dnub joqtol. I'obb lid-dnub aktar milli j'obb lil Alla. G'adu ma jafx x’effett g'andha
s-Sorpri|a stupenda tal-iskoperta ta’ x’g'amel g'alina esù fil-Misteru
tal-G'id li dalwaqt ni elebraw. San
 wann l-Evan!elista jasal biex jg'id xi 'a!a tal-g'a!eb: li dawk li jitwieldu
minn Alla, ji!ifieri dawk li skoprew lil Kristu u jemmnu tassew fiH, g'andhom
fihom i|-|errieg'a ta’ Alla nnifsu, in-natura tieg'U, l-Ispirtu Qaddis tieg'u u
lanqas jistg'u jidinbu!! Min isir “fi
Kristu” jsir 'olqien !did u n-natura tieg'u ma tibqax dik li g'andu llum
mi!buda dejjem li it-ta'sir tad-dnub.

Qari
mill-Ktieb tad-Dewteronomju. 18, 15-20

Mosè
kellem lill-poplu u qal: “Il-Mulej, Alla tieg'ek, iqajjimlek profeta
b'ali minn !ensek, minn fost 'utek; lilu g'andkom tisimg'u. Dan kollu skond ma tlabt
inti stess lill-Mulej, Alla tieg'ek, fil-&oreb f'jum il-laqg'a, meta g'edt:
'Jalla ma nismax aktar le'en il-Mulej, Alla tieg'i, u ma narax aktar dan in-nar
i'e!!e!, 'alli ma mmutx.'

U
l-Mulej qalli: 'Sewwa g'amlu li tkellmu. Jiena
nqajjmilhom profeta b'alek, minn fost 'uthom; nqieg'ed kliemi fuq fommu, u
j'abbrilhom kull ma nordnalu. Min
ma jag'tix widen g'al kliemi li huwa j'abbar f'ismi, jiena nitolbu kont talli
jkun naqas. U jekk xi
profeta jfettillu jg'id f'ismi 'wejje! li ma nkunx qabbadtu jg'id, jew inkella
j'abbar f'isem allat o'ra, dan il-profeta jkun 'aqqu l-mewt.'

Salm
Responsorjali

Is-silta
li se sservina b'ala Salm Responsorjali hi me'uda minn Salm
95, Salm mag'ruf 'afna fost dawk li g'andhom id-drawwa 'elwa li jitolbu
l-Brevjar tal-Knisja. Dan g'aliex Salm
95 jissejja' is-Salm Invitatorju, is-Salm li kull filg'odu kmieni jistedinna
nibdew il-Jum tat-Talb tag'na. Jing'ad
kuljum b'ala l-ewwel talba tal-Jum, dak li jifta' il-Bieb g'all-Brevjar
tal-!urnata.

Is-Salmi
huma t-Talb uffi jali tal-Knisja, u g'alkemm kull talb hu tajjeb sakemm
mag'mul bil-qalb u b’qima, xejn ma jisboq lis-Salmi g'ax dawn huma mnebb'in
minn Alla nnifsu. Huma l-Kelmiet li
l-Ispirtu s-Santu po!!a f’qalb David u Salmisti o'ra biex bihom jersqu lejH
f’kull irkostanza. Hemm Salmi ta’
petizzjoni g'al meta jkollna l-b|onn ur!enti tal-g'ajnuna ta’ Alla, hemm Salmi
ta’ tif'ir u radd il-'ajr, hemm Salmi ta’ tag'lim... hemm Salmi g'al kull
sitwazzjoni tal-&ajja. &afna mis-Salmi
jitolbu 'aqq kontra l-g'edewwa tag'na.
B’g'edewwa l-Knisja ma tridx li a'na nifhmu nies o'rajn, xi proxxmu li
jkun g'amlilna l-'sara, imma x-xjaten li huma l-veri g'edewwa tag'na u li huma
ferm iktar perikolu|i mill-bnedmin.

Il-Brevjar
spi a f’idejn il-Presbiteri u n-nies ikkonsagrati b'alma huma l-patrijiet u
s-sorijiet g'as-sempli i ra!uni li dari dawn biss kienu jafu jaqraw. Illum kul'add jaf jaqra, mela dawn is-Salmi
g'andhom jirritornaw f’idejn il-poplu kif tenna l-Kon ilju Vatikan II u kif
dejjem riedet il-Knisja. Il-Brevjar ma
'aditux il-Knisja minn idejn il-laj i imma spi a biss g'and il-qassisin e
min'abba l-esi!enzi ta|-|minijiet, li llum spi aw.

Fil-bidu
ta’ kull jum, dan is-Salm, Salm 95 jistedinna biex ma nwebbsux qalbna meta
nisimg'u le'en il-Mulej. Alla jista’
jkellimna bil-Kelma tieg'u, imma wkoll bl-Istorja ta’ kull !urnata. G'alhekk hija f’waqtha din l-ammonizzjoni ta’
dan is-Salm kull filg'odu, g'ax 'afna drabi r-rigali tal-Mulej ji!u g'andna
mge|wra f’karti koroh, il-kontra tar-rigali tad-dinja. L-ewwel reazzjoni tag'na quddiem le'en
il-Mulej, aktarx tkun ebbusija tal-qalb min'abba l-bi|a’ tal-mewt li jg'ammar
fina.

Jistedinna
wkoll dan is-Salm biex infa''ru l-Mulej u nroddulu 'ajr g'ax huwa l-Blata
tas-Salvazzjoni tag'na. Din il-Blata hi
Kristu li reb'ilna l-&ajja ta’ Dejjem bil-merti tal-ubbidjenza tieg'u
fil-Misteru tal-G'id li Huwa g'ex b’risq tag'na.

Imma
fuq kollox itenni biex, meta l-Istorja ma nifhmuhiex u ma tog'!obniex, ma
nwebbsux qalbna b'alma g'amel I|rael f’Massah u Meribah, |ew! postijiet
fid-de|ert, meta kienu bil-g'atx u sabu l-ilma li kien morr. Kollox kien jg'idilhom li Alla nsihom u
ddispraw. Dan hu li ji!rilna meta
ninterpretaw dak li ng'addu minnu bir-ra!uni tag'na. Fil-fatt ikun satana li jinterpretalna l-Istorja
biex ixewwixna kontra l-Mulej.

In-Nisrani
dejjem jistaqsi: “Xi jrid jg'idli l-Mulej b’dan kollu?” Issa jew imbag'ad se jir ievi r-risposta u
jasal il-waqt meta jinduna li qaddisa hija triq il-Mulej. L-Istorja tg'allimna li kollox huwa mkebbeb
fil-Misteru tal-G'id. L-G'id = mewt u
&ajja, mog'dija mill-mewt g'all-&ajja dejjem iktar sabi'a. Din hi l-opra ta’ Alla, il-pro ess
tieg'u. I|rael dam erbg'in sena
fid-de|ert biex fehem dan.

Ritornell:
Isimg'u le'en il-Mulej, u la twebbsux qalbkom.

Salm
95

Ejjew, 'a nfa''ru bl-hena l-Mulej,

'a ng'ajtu bil-fer' lill-blata
tas-salvazzjoni tag'na!

Nersqu quddiemu b'g'ana ta' radd il-'ajr,

ng'annulu b'g'ajat ta' fer'.

Ejjew inqimuh u ninxte'tu quddiemu,

g'arkupptejna quddiem il-Mulej li 'alaqna!

G'aliex hu Alla tag'na,

u a'na l-poplu tal-merg'a tieg'u u
n-nag'a! tieg'u.

M'hux li kontu llum tisimg'u le'nu!

''La twebbsux qalbkom b'al f'Meriba,

b'al dakinhar f'Massa, fid-de|ert,

meta !arrbuni u ttantawni missirijietkom,

g'alkemm raw dak li jien g'amilt.

It-Tieni Qari

&afna ja'sbu li jekk jimxu wara l-Mulej se jkollhom
triq iktar difi li milli kieku jimxi wara d-dinja. Min qalilhom dan? Hija r-reli!jo|ità naturali li ta'seb li
iktar kemm tbati hawn iktar tgawdi wara.
Dan mhux il-Kristjane|mu.
Il-Kristjane|mu huwa A'bar Tajba g'all-bniedem. Il-Missier bag'at lil Ibnu fid-dinja mhux
biex i|id il-pis fuq spallejn il-bniedem imma biex je'ilsu mill-jasar tieg'u li
ma j'allihx jg'ix &ajja 'ielsa u fis-sliem.
Min jimxi wara l-Mulej jimxi fis-Sliem g'ax Kristu huwa s-Sliem
tag'na. Hu veru li se jiltaqa’ ma ta'bit
u persekuzzjoni min'abba l-Im'abba li jkollu lejn il-Mulej. Imma 'ares lejn in-nies tad-dinja li jg'ixu
bla tama u bla sigurtà g'ax Alla mhux Missierhom.

San Pawl jg'idilna biex ma ninkwetaw ru'na b’xejn. Kollox jinsab f’idejn il-Missier u dawk
kollha li intellqu f’idejH bil-Fidi kollha skoprew li kollox jispi a
tajjeb. Fid-de|ert I|rael skopra li Alla
jipprovdi. F’kull sitwazzjoni
jipprovdi.

Hawn, Pawlu donnu jag'ti parir li jkun a'jar li bniedem
ma ji||ewwi!x biex tassew il-Mulej ikun l-ewwel f’kollox. Dan hu qari kontroversjali, imma bnadi o'ra
Pawlu jfa''ar il-'ajja mi||ew!a fil-Mulej u jxebbahha mar-relazzjoni bejn
Kristu u l-Knisja tieg'u. Dak li Pawlu
jrid jg'idilna hu li miskin il-bniedem li Kristu mhux fl-ewwel post g'alih g'ax
b’hekk biss jista’ jgawdi l-&ajja ta’ Dejjem !a minn hawn. Naturalment i-familja tista’ tkun idolu g'al
'afna. Dan ftit jammettuh, imma jekk
nippreferu l-familja g'al Kristu nkunu qed nag'mlu 'sara lilna nfusna g'ax
il-&ajja ming'and Kristu ti!ik u mhux mill-familja.

Bi Kristu fin-nofs, il-familja tistag'na u ssir Knisja
Domestika. Anzi llum il-Knisja fehmet
kemm hija g'olja u qaddisa il-vokazzjoni tal-familja numeru|a li titlob
flimkien u timxi flimkien fit-tfittxija u l-iskoperta dejjiema tal-Im'abba
tal-Missier murija fi Kristu esù.

Qari
mill-Ewwel Ittra ta’ San Pawl Appostlu lill-Korintin. 7, 32-35

&uti, jiena rridkom bla
'sibijiet. Ir-ra!el mhux mi||ewwe!, 'siebu fil-'wejje! tal-Mulej, ji!ifieri,
kif jog'!ob lill-Mulej. Min
hu mi||ewwe!, 'siebu fil-'wejje! tad-dinja, ji!ifieri, kif jog'!ob
lil martu, u hu
mifrud fih innifsu.

Hekk ukoll il-mara mhix
mi||eww!a u x-xebba 'siebhom fil-'wejje! tal-Mulej, ji!ifieri, biex ikunu
qaddisa f'!isimhom u f'ru'hom. I|da l-mara mi||eww!a 'siebha fil-'wejje!
tad-dinja, ji!ifieri, kif tog'!ob lil |ew!ha.

Dan qieg'ed ng'idhulkom
g'all-!id tag'kom, mhux biex inxekkilkom, i|da g'all-!id tag'kom u biex tg'ixu
marbutin mal-Mulej bla tixrid ta' mo''.

Evan!elju

Alla
|amm kuntatt mal-bniedem u qatt ma 'alieh g'al ri'u. Meta bag'at lil Ibnu, tana kollox, u f’Ibnu
wriena dak kollu li seta jurina dwaru nnifsu.
Ma baqag'lu xejn x’jurina li jista’ jifil'u l-mo'' tal-bniedem.

Fi
Kristu, il-Missier jissorprendina u 'afna jibqg'u mistg'a!ba waqt li o'rajn
iwebbsu qalbhom u jirrabjaw. Huma dawk
li ma jag'tux kas, li ma jisimg'ux li jibqg'u bierda u qisu ma !ara xejn
quddiem il-Misteru ta’ Kristu. Imma dawk
li jisimg'u, jit'awdu g'all-ewwel g'ax Kristu j'ott dak li tkun drajt bih biex
jag'ti 'wejje! !odda, g'arfien !did u l-ilma bla tog'ma tieg'ek ibiddilulek
f’inbid !did tal-festa.

Fil-Van!elu
tal-lum, Kristu juri ru'u b'ala wie'ed li g'andu setg'a fuq ix-xjaten u l-'a|en
kollu. Illum a'na ng'idu: “Fejn se
tispi a l-Knisja? Tant nies qed jo'or!u
minnha fl-Ewropa u anke f’pajji|na stess.”
Imma min jemmen tassew fil-qawwa tal-Mulej esù, jinkedd iva, imma ma
jinkwetax dwar il-futur g'ax Kristu g'andu setg'a fuq kull 'a|en. Anzi x-xjaten
stess jag'tu xhieda fuqu li hu Bin Alla u jikorbulu biex ma ja'qarhomx.

Kristu
g'adu jke i x-xjaten min-nies sal-!urnata tal-lum. Kemm nies qeg'din fil-kumbattiment
tal-konver|joni b'alissa! Il-fama ta’

Kristu tibqa’ g'al dejjem g'ax hu &aj u hu jitqabad favur il-bniedem kontra dawk li jridu jkaxkruh lejn it-telfiet ta’ dejjem.

Versett:
Hallelujah. Il-pre etti tieg'ek, Mulej,
iferr'u l-qalb, il-kmandament tieg'ek idawwal il-g'ajnejn. Hallelujah.

Qari
mill-Evan!elju ta’ San Mark. 1, 21-28

U da'lu Kafarnahum.
Malajr, f'jum is-Sibt, da'al fis-sinagoga u qag'ad jg'allem. In-nies baqg'u mistag'!bin bil-mod tat-tag'lim tieg'u, g'ax beda jg'allimhom b'al wie'ed li g'andu s-setg'a, u mhux b'all-kittieba.

Mela jkun hemm
fis-sinagoga tag'hom ra!el bi spirtu 'aļin u qabad jg'ajjat u jg'id:
"A'na x'g'andna x'naqsmu, esù ta' Nazaret? ejt biex teqridna? Jien naf min int: 'Il-Qaddis ta' Alla'." Imma esù kkmandah:
"Iskot," qallu, "u o'ro!
minnu."

Mbag'ad l-ispirtu 'aļin
lir-ra!el beda j'abbtu 'afna, g'ajjat g'ajta kbira u 'are! minnu.

U lkoll stag'!bu, u
bdew jistaqsu lil xulxin u jg'idu: "Dan x'inhu? X'tag'lim !did mog'ti bis-setg'a! Sa lill-ispirti 'ļiena jikkmanda, u huma joqog'du g'alih!" U l-fama tieg'u malajr xterdet ma' l-in'awi kollha tal-Galilija.